

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Proje güzergahındaki yapılaşmalar ve arazi satışları başta olmak üzere Kanal İstanbul projesinin tüm yönleriyle şeffaf bir şekilde araştırılması ve yaratacağı olumsuzluklar dikkate alınarak projenin tamamen iptal edilmesinin sağlanması amacıyla Anayasa'nın 98. İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ederim.

G. D. H.

Çiçek OTLU

İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

2011 yılında açıklanan Karadeniz'i Marmara Denizi'ne bağlayan yapay su yolu projesi olan Kanal İstanbul Projesi (Kıyı Yapıları [Yat Limanları, Konteyner Limanları ve Lojistik Merkezler] Denizden Alan Kazanımı, Dip Taraması, Beton Santralleri Dâhil), Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu, çevre düzeni planı ve uygulama imar planları açısından yıllardır tartışmalara neden olmaktadır. Rant ve inşaat projesi olarak nitelendirilen proje 2024 yılı yerel seçim döneminde gündem dışı bırakılmış, Sazlıbosna ve Hacımaşlı mahallelerinde TOKİ tarafından yapılacak 24 bin konut için hazırlanan planların açıklanması, Arap ülkelerinde televizyonlarında yayınlanan reklamlar ve İstanbul depremi sonrasında çevresel ve sosyal etkileri nedeniyle tekrar tartışmalara açılmıştır.

Arnavutköy'deki çalışmanın 250 bin konutluk sosyal konut projesinin bir parçası olduğu söylenmesine karşın, kamuoyunda Kanal İstanbul projesinin çalışmalarına başlandığı iddia edilmektedir. Arnavutköy, Esenyurt, Avcılar ve Başakşehir ilçelerinin içme suyu kaynağı olan Sazlıdere Barajı, yaklaşık 1 milyon kişinin su ihtiyacını karşılamaktadır. Yapılacak 24 bin konut için hazırlanan planların havza mevzuatına aykırı olduğu, barajın yapım bedelinin İSKİ tarafından ödendiği, 2023 yılında yürürlüğe giren Su Master Planı'na göre, yıllık minimum 35 milyon metreküp su alınması gereken bir kaynak olduğu açıklanmıştır. Bu plan, iklim krizi ve kuraklık tehdidi altındaki su kaynaklarına telafisi imkansız zararlar verecektir.

Bilindiği gibi Kanal İstanbul projesinin amacı, İstanbul Boğazı'ndaki gemi trafiğini azaltmak, deniz ulaşımını daha güvenli hale getirmek ve depreme dayanıklı yerleşim alanları oluşturmak olarak açıklanmıştır. Kanalın uzunluğu yaklaşık 45 km, genişliği yüzeyde 145–150

metre, tabanda ise yaklaşık 125 metre olacaktır. Proje ile İstanbul'da iki yeni yarımada, yeni bir de ada oluşacaktır. 350 milyon metrekarelik bir alanı kapsayan proje güzergahı, Marmara Denizi'ni Küçükçekmece Gölü'nden ayıran kıstaktan başlayarak, Sazlıdere Baraj Havzası boyunca devam etmekte, sonrasında Sazlıbosna Köyü'nü geçerek Dursunköy'ün doğusuna ulaşır Baklalı Köyü'nü geçtikten sonra Terkos Gölü'nün doğusunda Karadeniz'e ulaşmaktadır.

Projeye ilişkin eleştirilerin başında, kanalın Bakanlığın ÇED raporunda ifade edilen gemi trafiği artışı gerekçesi gelmektedir. Raporda, İstanbul Boğazı'ndan geçen gemi sayısının 54.000'den 80.000'e çıkacağını öngörülmesine karşın son 14 yılda gemi trafiği sistematik olarak azalmaktadır. Güncel veriler, Boğaz'daki gemi geçiş sayısının 30.000'e düştüğünü ve 40.000 civarında sabit kalmasının beklendiğini göstermektedir.

Bölgenin %13'ü çayır ve fundalık, %5'i orman, %8'i mera, %11'i göl alanlarından %4'ü yerleşim alanlarından oluşmaktadır. Tarım alanlarının %13,5'i proje kapsamında imara açılacak, yaklaşık 136 milyon metrekare tarım arazisi yok olacak, İstanbul'un tarımsal üretim kapasitesini ciddi şekilde azaltacaktır. 300 bin kişilik tarımsal istihdam kaybı yaşanacaktır. Proje kapsamında, 394 bin ağacın kesileceği ve 13.400 hektarlık orman arazisinin yok olacağı tespit edilmiştir. 287 hektarlık muhafaza ormanı zarar görecektir. Kuzey ormanlarında telafisi imkansız ekolojik sorunlar oluşacaktır. 2 bin türe ve 15 endemik bitki türüne ev sahipliği yapan proje sahası çölleşecektir. Meraların TOKİ'ye devredilmesiyle yapılaşmaya açılması planlanmaktadır. Kanal İstanbul projesi kapsamındaki alanların rezerv alan ilan edilmesi bu alanların imara açılmasına zemin hazırlamıştır.

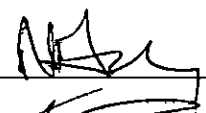
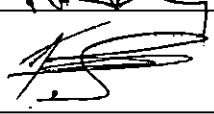
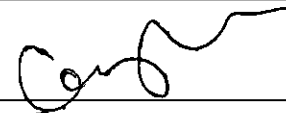
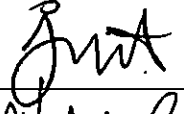
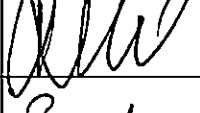
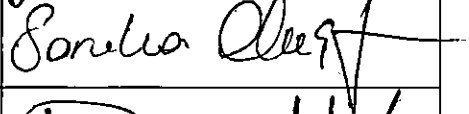
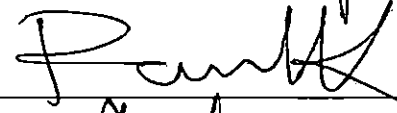
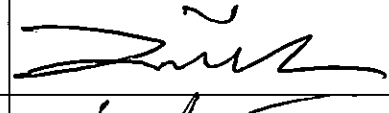
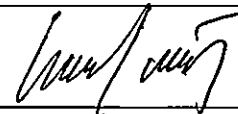
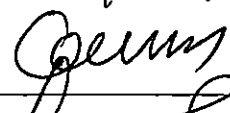
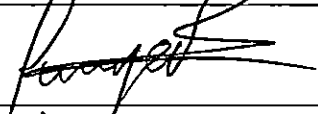
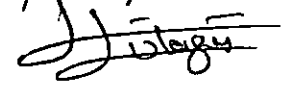
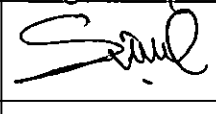
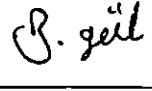
Terkos Gölü'nün tuzlanarak kullanılamaz hale gelme riski bulunmaktadır. 50 milyon metreküplük içme suyu kaynağı olan Sazlıdere Barajı proje kapsamında yok edilecektir. Küçükçekmece Gölü'nün ekosistemi de geri dönüşü olmayan zararlarla karşı karşıya kalacaktır. Mevcutta müsilaj krizi yaşayan Marmara Denizi'nde tehlike büyüyecek, Karadeniz kıyısına 38 kilometre uzunluğunda 53 milyon metreküp dolgu hafriyat dökülecek, trafik yoğunluğu ve hava kirliliği oluşacaktır. Proje kapsamında 14 milyon metrekare arkeolojik sit alanı ve 850 bin metrekare doğal sit alanı, 2 milyon metrekare karma sit alanı yok edilecektir. Ayrıca bölgeden geçen deprem fay hatları inşaatlar için yapılan patlatmalardan etkilenecektir.

Bölgeden geçen deprem fay hatları inşaatlar için yapılan patlatmalardan etkilenecektir. Olası deprem sonrasında Kanal İstanbul projesi alanında ciddi riskler oluşacaktır. İki tarafı boğaz ve kanalla çevrilmiş olarak oluşturulan adada özellikle köprülerin yıkılmasıyla durum afete

dönüşecek, milyonlarca kişi bir adaya hapsolacak ve İstanbul için yıkım projesi olduğu gözler önüne serilecektir.

Kuveyt, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri sermayesinin yerli sermayeye ek olarak Kanal İstanbul projesi güzergahındaki rantı önceden görüp, ucuza arsalar aldıkları da iddialar arasındadır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Barolar, TEMA Vakfı, TMMOB ve birçok demokratik kitle örgütü, kültürel miras, uluslararası sözleşmeler ve planlama ilkelerine aykırı olduğu gerekçesiyle Kanal İstanbul projesi ÇED Raporu'nun ve 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Nazım ve Uygulama İmar Planı Değişikliklerinin iptal edilmesi için dava açmışlardır. Projenin çevre düzeni planı tadilatının "eksik analiz ve kamu yararına aykırı" olduğu belirtilmiştir. İdare mahkemelerinden alınan iptaller, çoğunlukla istinaf mahkemelerinde bozulmakta ya da karar verilememektedir. Projenin hukuki durumu belirsizliğini korumaktadır. Mart 2023 tarihli bilirkişi raporunda, projenin çevresel etkileri açısından yetersiz ve riskli olduğu bilgisi yer almaktadır.

Sazlıbosna ve Hacımaşlı mahallelerindeki gibi çeşitli konut planlarıyla, üstü kapalı bir şekilde gündemdeki yerini koruyan Kanal İstanbul projesi için bilim insanları açık bir şekilde kamu yararı olmadığını, amaçlardan birinin rant için inşaat sektörüne hareketlilik kazandırmak olduğunu ve eko-kırım riski taşıdığını verilerle ortaya koymuştur. Bu nedenle, proje güzergahındaki yapılaşmalar ve arazi satışları başta olmak üzere Kanal İstanbul projesinin tüm yönleriyle şeffaf bir şekilde araştırılması ve yaratacağı olumsuzluklar dikkate alınarak projenin tamamen iptal edilmesinin sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmalıdır.

1	NEJLA DEMİR	AĞRI	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
5	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
6	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	